

Markberedning

Markberedning ger positiva effekter

Markberedning utförs för att skapa en bra växtplats för skogsplanter och frön. Det innebär som regel att mineraljorden blottläggs genom att humuslager och markvegetation förs åt sidan eller bäddas in under ett relativt tunt mineraljordslager.

Ökad temperatur gynnar rötternas vatten- och näringsupptagning och därmed också skott- och rottillväxten.

Positiva effekter av markberedning:

1. Minskade snyttbaggeangrepp.
2. Mer ljus, högre marktemperatur.
3. Mindre rotkonkurrens.
4. Frigörelse av näring från humusen.
5. Förhöjd lufttemperatur närmast marken - mindre frostrisk för små plantor.
6. Dränering av marken om den är för fuktig - mer syre till plantan.
7. Vegetationen kring plantan tas bort - ger minskat mekaniskt tryck.
8. Gynnar etablering av olika trädslag.

Planera föryngringsarbetet

Samla in den information som behövs för att besluta om huggningsform, markberednings- och återväxtmetod redan före föryngringsavverkningen. Ta upp önskemålen med entreprenören, de kan gärna listas i en kravspecifikation.

Markberedning för färskvara

Markberedning är en färskvara där de positiva effekterna avtar snabbt genom inväxning av gräs och örter. Markberedningen bör vara gjord senast ett år innan plantering. Hög och omvänd torva behöver ligga till sig över vintern. Vid naturlig föryngring bör markberedningen ske i så nära anslutning till fröfallet som möjligt.

En metod för många marker

En grundregel är att markberedning, oavsett föryngringsmetod, bör utföras på de flesta marker för att snabbt få frön att gro och plantor att växa. Där det finns tillräckligt med självföryngrade plantor av lämpligt trädslag och där man av erfarenhet vet att en bra föryngring uppkommer spontant, framförallt på torr mark under fröträd och på fuktig mark, är det inte nödvändigt med markberedning.

Miljövärdena bevaras

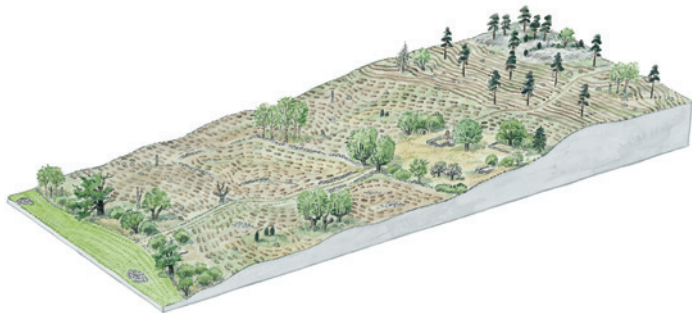
Undvik att skada värdefulla miljövärden.

Körning med skogsmaskiner och markberedningsaggregat innebär stor skaderisk för natur- och kulturvärden och för renbetet inom renskötselområden. I de fall markberedning behöver utföras för att trygga återväxten av skog i sådana miljöer bör den ske med stor försiktighet. Inom områden med hänsynskrävande biotoper och värdefulla kulturmiljöer i skogen ska markberedning undvikas eller begränsas så att skador inte uppstår.

Anpassa markberedningen

Inom ett och samma bestånd kan variationer i mark- och fuktighetsförhållanden motivera olika föryngringsmetoder. De olika metoderna ställer i sin tur olika krav

på bearbetning av marken. Valet av förnygrings- och markberedningsmetod har också stor betydelse för möjligheten att undvika skador på natur- och kulturvärden.

Anpassa markberedningen till ståndorten och miljövärdena.

planteringspunkten” och godkända punkter bör inte ligga närmare varandra än 1 meter. Vid uppföljningen kontrolleras också att inga skador uppkommit på de natur- och kulturvärden som finns i området. Kontrollera också att markberedningen är väl avpassad och att marken inte är onödigt mycket påverkad.

En bra markberedning ska ge förutsättningar för ett gott förnygringsresultat samtidigt som miljövärdena bevaras.

Bearbetningsprinciper

Fläckvis markberedning

Fläckvis markberedning bör användas på fuktig mark och i branta eller långa sluttningar där det finns risk för erosion. Vid fläckvis markberedning skrapas eller fräses humustäcket bort så att fläckar av mineraljorden blottläggs. Högläggning är en något kraftigare form av fläckmarkberedning där aggregatet, förutom humus, även tar med mineraljord upp ur fläcken. Metoden är särskilt användbar på fuktiga, frostlänta och vegetationsrika marker.

Riktad markberedning är bland annat användbar i storblockig terräng.

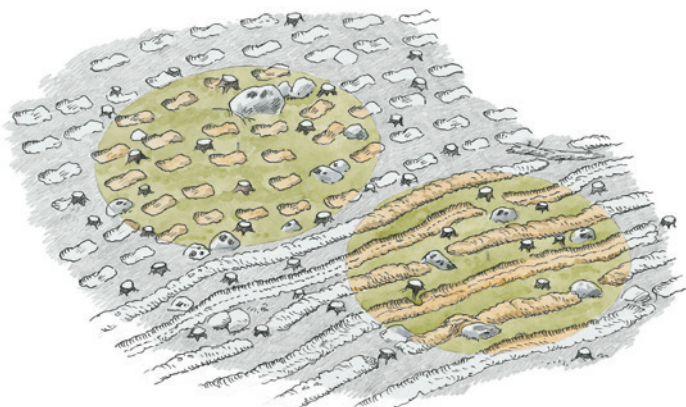
Vid *inversmarkberedning* läggs den uppgrävda torvan och mineraljorden tillbaka i gropen, med humuslagret under mineraljorden.

Kontinuerlig markberedning

Kontinuerliga metoder, som harvning och fräsning kan användas på huvuddelen av de marker där plantering, sådd eller naturlig förnygring är lämpligt, men de bör undvikas på blöta och blockrika marker.

Uppföljning

För att kontrollera bearbetningsgraden och att antalet markberedningsställen är tillräckligt är det lämpligt att göra stickprovskontroller. Markberedningsstället bedöms efter ”bästa

Kontrollera markberedningen med stickprov, lämpligen i cirkelytor om 100 m².

Markberedning ger plantorna ökad tillgång på näring.

För mer information Markberedning

En bra förnygring uppstår sällan av sig självt. Det här häftet behandlar markberedningens fördelar i återväxtarbetet och berättar samtidigt hur skadorna på kultur- och naturvärden kan undvikas. 36 sidor

Best.nr. 0586

www.skogsstyrelsen.se/bocker

Kontakta Skogsstyrelsen för mer information. Se även hemsidan www.skogsstyrelsen.se

© Skogsstyrelsen, 2006

All fakttäthet i informationsbladet överensstämmer med Skogsstyrelsens folder *Markberedning*. Best. nr. 1001

Redaktör: Royne Andersson
Illustratör: Nils Forshed